

Случај који буди неверицу:

ЗАВРШЕНА ЈЕ АКУМУЛАЦИЈА СТУБОРОВНИ, ЈЕДНА ОД НАЈВАЖНИЈИХ АКУМУЛАЦИЈА СРБИЈЕ, АЛИ НЕФОРМАЛНЕ ИНТЕРЕСНЕ ГРУПЕ НЕ ДОЗВОЉАВАЈУ ДА СЕ СТАВИ У ФУНКЦИЈУ!

Акумулација Стуборовни на реци Јабланици, саставници реке Колубаре, практично је завршена, чак је очишћена и зона акумулације, и требало би да се изврше уобичајени завршни радови и законом прописана мерења, како би се ставила у функцију. Та акумулација је кључни објекат једног од најважнијих интегралних развојних пројеката Србије. Акумулација је вишенаменска: главно је извориште Колубарског регионалног система из кога треба да се доведе здрава пијаћа вода у водом веома дефицитарне општине Ваљево, Мионица, Уб, Лајковац и Лазаревац, али је и кључни објекат система активне заштите од поплава Ваљева и целе долине Колубаре, укључив ту и рударско енергетски систем "Колубара", са великим површинским коповима, који су, као што се и показало, врло рањиви у условима екстремних поводања. И сада се дешавају ствари које ће, свакако, ући у анале најнерационалнијих, најнесувислијих људских понашања: формиране су неформалне, али веома заинтересоване и агилне интересне групе које сеprotиве (и за дивно чудо, за сада и успевају у томе) да се не дозволи стављање у функцију те драгоцене акумулације, у чију је изградњу до сада уложено преко 80 милиона евра. Да је акумулација примљена, да би могла да буде стављена у функцију одмах након што је ХМЗС поуздано и благовремено најавио екстремне кише половином маја, сасвим је извесно да би та акумулација одиграла одлучујућу улогу ретензирања и ублажавања поплавног таласа и спречавања трагичних догађаја у зони РЕИК Колубара. Спрегнутим деловањем те акумулације и акумулације Паљуви Виш (која није била припремљена за пријем поплавног таласа, у складу са својим функцијама), уз планирано деловање и ретензије на Кладници - свакако би била отклоњена трагична догађања плављења површинских копова. Та акумулација фигурише као изузетно важан објекат највишег државног нивоа значајности у више просторних планова: у Просторном плану Србије, у ПП општине Ваљево, у ПППН РЕИС Колубара. Из Просторног плана Општине Ваљево даје се само инсерт из дела тог документа који се односи на улогу акумулације Стуборовни у систему заштите од поплава. (Следи цитат из плана).

Улога акумулације Стуборовни у заштити од поплава. Највећи значај у интегралном систему заштите од поплава разматраног подручја, али и читаве долине Колубаре, има акумулација "Стуборовни". Захваљујући врло високом степену регулисања, којим је омогућено тзв. вишегодишње регулисање протока, као и решењу прелива и одабраној одговарајућој висини коте круне бране, акумулација омогућава веома ефикасно ублажавање врхова поплавних таласа чак и у случају екстремно ретких вероватноћа јављања великих вода. Тако се меродавна велика вода за димензионисање прелива - талас велике воде вероватноће 0,01% ($Q_{0,01\%}$) - и у најнеповољнијем случају (наилазак поводња на пуну акумулацију) смањује са 665 m³/s на 372 m³/s, при чему ниво у акумулацији достиже коту 362 мнм. Чак и тзв. максимална вероватна вода (Q_{MPF}), која се при планирању брана срачунава као теоријски горња граница до које би се у најнеповољнијим условима формирања падавина из атмосфере могао јавити поплавни талас, ретензира се са 1.143 m³/s на 469 m³/s, уз остваривање пуне безбедности бране. Поводњи чешћих вероватноћа јављања (20-годишње, 50-годишње, стогодишње воде, итд.) ублажавају се много више, посебно у случају када наиђу на делимично испражњену акумулацију, тако да се у највећем броју случајева поплавни таласи тих вероватноћа потпуно ретензирају и контролисано испуштају кроз испусте, најчешће без преливања преко прелива. Све ово значи да се након реализације акумулације "Стуборовни" у потпуности решава проблем поплава на читавом току Колубаре низводно од бране, укључив и цео потез зоне утицаја на РЕИС.

Комбиновањем линијских система заштите (након њихове обнове) и активне заштите деловањем акумулације "Стуборовни", читава долина Колубаре се може штитити од поводања вероватноће 1%, док се степен заштите урбаних и индустријских центара у речној долини може заштитом у оквиру изолованих "касета" повећати на вероватноће око 0,2%, што се уклапа у критеријуме заштите већих градова чак и у врло удаљеним временским пресецима. Након реализације тог система, потез Колубаре од бране "Стуборовни" до изласка из подручја које се разматра Планом, биће у погледу заштите од поплава најбезбедније подручје Србије, са потпуно контролисаним режимима великих и малих вода. Или, још одређеније, то ће бити река на којој ће се, првој у Србији, остварити активно управљање протоцима - значајно ублажавање поводња и повећање протока у периодима маловођа.

Б. Ђорђевић